

Az Árvízkép

Vágó Pál Árvízképe előtt

(Keglovich Emil montázsja Pálty Ferenc hagyatékából, Bálint Sándor gyűjteményében)

1902 tavaszán már úgy érezte Vágó Pál, hogy lezárhatja a képet. Az árvíz évfordulóján, március 12-én, délelőtt 11 órakor nyílt meg a Közművelődési Palota díszterme, és ekkor láthatta először a szegedi közönség is az árvíz képet. Mindenki el volt ragadtatva a hatalmas méretektől és a részletek gazdagságától. Azt hitték, most már valóban be van fejezve. Am Vágó még tovább dolgozott rajta, ezért csak vasárnaponként láthatta a nép.

Végül is 1902. május 1-én keltezte a művész a képet, és 11-én, hazai szokás szerint, évés-ivással egybekötött ünnepség keretében adta át a városnak, amely a szerződéstől eltérően a nyilvánvaló sikerre tekintettel, mellőzte a szakbírálok jelentésének kikérését. Az ünnepségen itt volt Vágó szülőfalujának, Jászapátnak küldöttsége is. Vágó maga, a több napig tartó ünneplése után, 14-én utazott el Szegedről. Hízelgett még a szegedieknek a művész levele Wlassich Gyula kultuszminiszterhez, amelyben a város műpártolását díszelve, Szegedet a miniszter jóindulatába ajánlotta. Június 7-én egybeként Jászapáti is megünneplelte születését: ezüstkoszorúval jutalmazta.

De az árvíz képet Vágó még ezek után sem tartotta befejezettnek! 1903. január 23-án megint Szegedre jött, ismét fölvitette a képet a kispalotára, hogy a reprodukció céljára fényképfővelteket készíthessen, egyben kérte a tanácsot, engedélyezzen pár javítást a képen. Ki akarta fényesíteni Ferenc József csizmáit és köpönyegének a gombjait, és ki akarta egyenesíteni Rainer József ferde nyakát. A tanács azonban meg volt elégedve a király csizmáival és gombjaival, Rainer József nyakával, és nem engedélyezte a további módosítást. Nem járult hozzá ahhoz sem, hogy a művész a fővárosi tavaszi tárlatra föl szállíthassa képét.

Csodálatosképpen, nem találók rá hírlapi adatot, de alighanem több a város mégis megváltoztatta döntését. Mert Vágó megint Szegeden töltött két hónapot, s ekközben nemcsak a Kassavendéglő biliárdgolyóit bökdöste szorgosan, hanem irányította a képnél a Schiller József aranyozótól 800 koronáért készített keretbe helyezését, sőt a távozásakor, március 5-én megjelent hírében a Napló határozottan utal arra, hogy „árvíz képet teljesen befejezte”. Alighanem ekkor festette át a ki-

3. Köpenyből mente

rály osztrák tábornoki köpenyét magyar huszárezredesi mentére is, amelyre a fáma szerint a kortársak figyelmeltették. A köpönyeg nyomai, megfelelő szögből nézve, ma is érdekes látnivalói a képnél.

Végül 1903 novemberében mégis följutott a kép a fővárosba, a Múcsarnokba. Vágó szerette volna, ha a király is látja, azonban az árvíz képet 1904 februárjában úgy került haza, hogy Ferenc József nem nézte meg.

Az árvíz kép történetéhez tartozik még, hogy Keglovich Emil szegedi fényképező már 1902-ben fényképeket készített róla, és árulta, utóbb Vágó eladta a reprodukció jogát a budapesti Könyves Kálmán műkiadó részvénytársaságnak. A társaság 95x50 centiméter méretű másolatokat készített, s ezeket,

arany keretben 68, egyszerűbb keretben 44 koronáért árusította, részletre is. Reklámként a kiadó az érdemes íróval, Thury Zoltánnal ismerttetést íratott a képről, s ezt önálló füzetben jelentette meg, Szeged pusztulása címmel, 1904-ben.

A képről különben Sz. Szigethy Vilmos és Lázár György már említett méltóságain kívül Cserzy Mihály a Szegedi Híradó 1902. március 23-i, Gószdu Elek pedig a Vasárnapi Újság 1904. március 20-i számában terjedelmes ismertetést írt. Móra Ferenc a Mikszáth-jubileum kapcsán Mikszáth az árvíz képen címmel a Szeged és Vidéke 1910. január 9-i számában szellemesen csevegett a képről. Ez olvasható a Szegedi tulipános láda című kötetében is.

Péter László

Címzetes egyetemi tanárok, docensek

Az oktatási miniszter megbízásából címzetes egyetemi tanári, illetve docensi címek adományozásáról szóló okiratokat adott át tegnap, kedden délelőtt dr. Antalffy György, a József Attila Tudományegyetem rektora. Címzetes egyetemi tanár dr. Faludi Béláné, a Biológiai Kutatóközpont növényélettani intézetének igazgatóhelyettese, dr. Földes Éva, az MTA pedagógiai kutatócsoportjának tudományos tanácsadója, dr. Gucci László, az MTA izotópiáértéke osztályvezetője, dr. Nagy Lajos, az MTA állam- és jogtudományi intézetének osztályvezetője, dr. Tarday Lajos, a Magyar Nemzeti Múzeum régészeti könyvtárának nyugalmazott vezetője, dr. Venetianer Pál, a Biológiai Kutatóközpont csoportvezetője. Címzetes egyetemi docens dr. Bánfalvi József, a Radnóti gimnázium igazgatója, dr. Karvaly Béla, a Biológiai Kutatóközpont főmunkatársa, dr. Popovics Béla, a Közgazdasági és Jogtudományi Kutatóközpont vezetője, dr. Rácz Attila, az MTA állam- és jogtudományi intézete tudományos főmunkatársa, dr. Schneider Gyula, a JATE szerveskémiai tanszéke tudományos főmunkatársa, dr.

Szűcs József, a JATE analízis tanszéki kutatócsoportja tudományos főmunkatársa, Urayné dr. Kóhalmi Katalin, az MTA könyvtára tudományos főmunkatársa.

Zeneiskolai jubileum

Ebben az évben ünnepli fennállásának negyedszázados jubileumát a szegedi Liszt Ferenc Zeneiskola. Az intézmény ebből az alkalomból kiadványt jelentet meg, amely áttekintést ad az elmúlt huszonöt év zeneoktatásának egy fontos fejezetéről, miközben a város zenei életének múltjából is felillant néhány jelentősebb fejezetet.

Foglalkozik az összeállítás a Liszt Ferenc zeneiskolának más intézményekhez fűződő kapcsolataival, az oktató-nevelő munka eredményeivel, időszerű kérdéseivel, a tanszaki tevékenységgel — közli az iskola tisztségviselőinek, tanárai-

Milyen lesz?

A nagymaros-gabcikovói vízlépcsőrendszer

Mint ismeretes, a magyar és a csehszlovák kormányfők napokban államközi szerződést írtak alá a nagymaros-gabcikovói vízlépcsőrendszer megvalósításáról és üzemeltetéséről. A két ország jelentős közös vállalkozásáról az OVH-ban tájékoztatták az MTI munkatársát.

Már évtizedekkel ezelőtt felmerült annak gondolata, hogy a Duna menti országok sokoldalúan hasznosítsák a Duna természeti adottságaiban rejlő előnyöket. A KGST érintett tagállamai is kidolgozták együttes koncepciókat, amelyeknek lényege, hogy a Duna Dévény és Fekete-tenger közötti szakaszt komplex módon kihasználják. Ez azt jelenti, hogy a folyamat az energiaellátás, a vízellátás szolgálatába kell állítani, és olyan vízi utat kell kialakítani, amely a Duna-Majna-Rajna-csatorna megépítésével a hajók számára nemzetközi összeköttetést teremt a Fekete-tenger és az Északi-tenger között.

E terv végrehajtásának fontos része a nagymaros-gabcikovói vízlépcsőrendszer, amelynek létrehozására Magyarország és Csehszlovákia közösen vállalkozik. A két ország fele-fele arányban vesz részt a munkában, s ugyanígy 50-50 százalékban részesül a Gabcikovónál és Nagymarosnál termelt energiából. A több mint tíz évre tervezett munkálatok során mind a csehszlovákiai Gabcikovón, mind Nagymaroson vízi erőművet és hajószilipet magában foglaló vízlépcső épül, és csehszlovák területen egyaránt létrehoznak olyan védelmi berendezéseket, gátrendszert, amely a part menti területeket ár- és belvíz ellen védi, a víz szintjének emelésével pedig nemcsak kitérő hajóutakat teremtenek, hanem a környező vízművek kútjai számára is bőségesen lesz talajvíz, s ezzel lényegesen javul a lakosság és az ipar vízellátása.

A közös beruházási program elkészült, lebonyolódott, illetve folyamatban vannak a talajmechanikai és geodéziai felmérések, a közelekvizsgálatok, a próbaszivattyúságok. A program alapján jövőre kezdődik el az építéskészítő munk-

ka, egyelőre elsősorban csehszlovák területen. Az építkezés területén lebonyolítják a ki-sajátításokat, utakat, víz-és energiavezetéseket, az építőapparátus részére laboratóriumokat, irodákat, raktárakat építenek. Ezt követően Pozsony és Dunakiliti között mintegy 15 kilométeres szakaszon 4-5 kilométerre szélesítik a Duna medrét, s ezzel hatalmas, hatvanmillió köbméter hasznos térfogatú víztározót létesítenek, megépül a dunakiliti duzzasztó, majd az úgynevezett felvezesatorna, ezt követi a gabcikovói vízlépcső, és a védelmi rendszer építése. A nagymarosi szakaszon 1980-81-ben indul a munka. Visegrád és Nagymaros községek felett épül a vízlépcső, amely vízerőtelepből, duzzasztóműből és iker hajószilipből áll. A tervek szerint hat vízszint-tengelyű szovjet cső-turbinát építenek be, amelyek összesen 160 megawatt villamosenergiát termelnek.

A jobb part és a vízerőtelep között épül a hét, egyenként 24 méter széles nyílású duzzasztómű. A vízlépcsőn keresztül közúti híd vezet majd, amely összeköttetést teremt Visegrád és Nagymaros között. A vízlépcsőhöz mindkét parton utak, a kezelőszemélyzet részére pedig lakótelep épül. A vízlépcső alatt, a víz esésének és mélységének növelésére a Szentendrei-sziget mentén a Duna mindkét ágának medrét kotrással mélyítik.

A gabcikovói vízi erőmű 720 megawatt teljesítményű lesz, a nagymarosival együtt tehát 880 megawatt villamos energiát szolgáltat. Jelenlegi legnagyobb vízerőművünk a kiskörei, amelynek teljesítménye 28 megawatt. A nagymarosi és a gabcikovói erőmű együttesen évente körülbelül 3,6 milliárd kilowattóra energiát szolgáltat, ez fele-fele arányban Magyarországra, illetve Csehszlovákiára.

Az erőmű gépegyiségeinek üzembe helyezését 1986-ban kezdik meg Gabcikovón, Nagymaroson pedig 1989-90-ig lépnek üzembe a turbinák. A nagyszabású közös beruházás 1991-re fejeződik be.

Több a közlekedési baleset

Az OKBT titkárának nyilatkozata

A közúti közlekedésnek a több, összesen 7170 balesetet napokban elkészült első fél-évi forgalombiztonsági mérlege. A személyi sérülést okozó balesetek részletes statisztikai összesítése kedvezőlenebb képet mutat, mint a korábbi időszakban. A balesetek számszerű alakulásáról, okairól dr. Vincze Győző rendőr alezredes, az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács titkára tájékoztatót adott az MTI tudósítójának:

— 1977. január-június hónapjaiban az előző év azonos időszakához képest 97,5 tel, 12,5 százalékkal — több, összesen 8802 olyan közlekedési baleset történt a közutakon, amely személyi sérülést okozott. — A halálos és a súlyos sérülést okozott balesetek száma az átlagosnál nagyobb mértékben emelkedett: 528 halálos, 3672 súlyos és 4602 könnyű sérüléses baleset történt, ami 15,3, 13,9, illetve 11 százalékos növekedést jelent. A baleseteknél 570 ember meghalt, 4262 súlyos és 7166 könnyű sérülést szenvedett. A sérültek közül a balesetet követő 30 napon belül további 142 ember halt meg, így az első félévben összesen 712-en veszítették életüket közlekedési baleset következtében.

— Az országos átlagnál nagyobb arányban, 22-26 százalékkal nőtt a balesetek száma Baranya, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megyében, s 15-19 százalékkal Bács-Kiskun, Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád, Győr-Sopron, Heves, Komárom, Pest, Tolna és Zala megyében. Budapestten a félév során 2433 baleset történt; ez 4,6 százalékkal több az 1976. első fél-évinél. A halálos kimenetelű balesetek száma 13 százalékkal csökkent a fővárosban.

A járművezetők szabálytalanságukkal 15 százalékkal 1976 első felében. (MTI)

Bördízműgyár épül

Elkészült Szabolcs-Szatmár legújabb könnyűipari létesítménye, a Záhonyban felépülő bördízműgyár üzemeltetési programja.

Az idén kezdődő és 1979 májusában befejeződő csaknem 90 millió forintos fejlesztés keretében a gyár üzemcsarnokaiban 23 millió forint értékű gépparkot

szereznek majd fel. A tervek szerint a 80 nagy termelési egységű tűzőgéppel, automata szegéscselőkkel és egyéb célgépekkel 1980-ban már 76 millió forint értékben félmillió darab bördízmű árut — aktatáskát, bevásárló- és városi táskát — gyártanak a záhonyi gyárban.

Nyugdíjas-találkozó

A Minőségi Cipőgyár szegedi gyáregységében nyugdíjas-találkozót rendeztek tegnap, kedden. Az ünnepségen az üzem 225 nyugdíjasa közül 150-en vettek részt. A gyáregység gazda-

sági és társadalmi vezetése vendégül látta az idős dolgozókat (akik közül 40-en még évi 840 órára visszajárnak az üzembe), és beszámolt nekik a vállalat legutóbbi években elért fejlődéséről.